

Συμμετοχή σε κλινικές μελέτες στην ογκολογία κατά τη διάρκεια του πρώτου έτους της πανδημίας COVID-19

Κατά την εξάπλωση του αρχικού πανδημικού κύματος COVID-19 το 2020, η συμμετοχή των ασθενών με καρκίνο στις κλινικές μελέτες μειώθηκε σημαντικά. Καθώς η πανδημία εμφανίζει συνεχώς νέα κύματα λόγω της εμφάνισης νέων στελεχών του SARS-CoV-2, αξίζει να αναλυθεί η πορεία της ένταξης ασθενών με καρκίνο σε αντίστοιχες κλινικές μελέτες. Οι Ιατροί της Θεραπευτικής Κλινικής της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, **Μαρία Γαβριατοπούλου**, **Θεοδώρα Ψαλτοπούλου**, **Γιάννης Ντάνας**, και **Θάνος Δημόπουλος** (Πρύτανης ΕΚΠΑ) συνοψίζουν τα αποτελέσματα της σχετικής μελέτης των Joseph M. Unger και συνεργατών που δημοσιεύτηκε πρόσφατα στο έγκριτο επιστημονικό περιοδικό JAMA Network Open (JAMA Netw Open. 2021;4(7):e2118433.). Ο σκοπός της συγκεκριμένης μελέτης ήταν να εξεταστεί η τρέχουσα κατάσταση όσον αφορά στην ένταξη ασθενών με καρκίνο σε κλινικές μελέτες 1 έτος μετά την εμφάνιση της πανδημίας COVID-19. Τα κέντρα που συμμετείχαν στη μελέτη ανήκαν στο Αμερικανικό Δίκτυο Έρευνας για τον Καρκίνο SWOG και αφορούσαν την περίοδο 1^η Ιανουαρίου 2016 με 28 Φεβρουαρίου 2021, ενώ έγινε ιδιαίτερη ανάλυση της περιόδου 1 Μαρτίου με 25 Απριλίου 2020 συγκριτικά με την περίοδο 4 Οκτωβρίου 2020 με 23 Ιανουαρίου 2021. Συνολικά, 29398 ασθενείς με μέση ηλικία τα 60 έτη συμμετείχαν σε κλινικές μελέτες στο δίκτυο SWOG. Οι 24034 αφορούσαν τη χρονική περίοδο πριν την πανδημία και οι 5364 την περίοδο κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19. Οι 9198 (31%) ασθενείς είχαν ηλικία μεγαλύτερη από 65 έτη, οι 17199 (58.6%) ήταν γυναίκες, οι 3039 (10.8%) ανήκαν στη μαύρη φυλή και οι 2260 (7.9%) ανήκαν στην ισπανική φυλή. Οι περισσότερες περιπτώσεις (66%) αφορούσαν συμμετοχή σε κλινικές μελέτες με χορήγηση αντικαρκινικού θεραπευτικού σχήματος. Σύμφωνα με το μαθηματικό μοντέλο, κατά τη διάρκεια του αρχικού πανδημικού κύματος COVID-19, παρατηρήθηκε μια εβδομαδιαία μείωση της συμμετοχής σε κλινικές μελέτες κατά 9%. Ακολούθως, ο ρυθμός ένταξης ασθενών σε κλινικές μελέτες αποκαταστάθηκε στα πρότερα επίπεδα. Ωστόσο, κατά την εμφάνιση του επόμενου ισχυρού πανδημικού κύματος το χειμώνα 2020/2021 εμφανίστηκε μια νέα εβδομαδιαία μείωση αλλά μόνο κατά 2%. Συνολικά, κατά τη διάρκεια του πρώτου έτους της πανδημίας COVID-19 ο αριθμός των νέων ασθενών που εντάχθηκαν σε κλινικές μελέτες ήταν το 77.3% του αναμενόμενου (5364/6913). Πιο συγκεκριμένα, η ένταξη σε κλινικές μελέτες ελέγχου και πρόληψης του καρκίνου ανήλθε στο 54% (1421/2641) του αναμενόμενου, ενώ η ένταξη ασθενών σε κλινικές μελέτες θεραπείας του καρκίνου ανήλθε το 91% (3922/4304) του προβλεπόμενου. Συμπερασματικά, η ένταξη των ασθενών σε κλινικές μελέτες στην ογκολογία εμφάνισε μείωση κατά τη διάρκεια του πρώτου έτους της πανδημίας COVID-19, η οποία ήταν πιο εμφανής κατά τη διάρκεια του πρώτου πανδημικού κύματος. Αξίζει να σημειωθεί ότι η μείωση αυτή δεν αφορούσε ιδιαίτερα τις κλινικές μελέτες χορήγησης αντικαρκινικής θεραπείας. Είναι εμφανές ότι η κλινική έρευνα έδειξε ικανοποιητικά αντανακλαστικά απέναντι στις απαιτήσεις της πανδημίας για απρόσκοπτη συνέχιση χορήγησης θεραπείας στους ογκολογικούς ασθενείς.